

Vyvěšeno dne: 3. 9. 2026

Svěšeno dne: 17. 9. 2026

Jana Tomanová

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Foltase, soudce Jana Kratochvíla a soudkyně Jitky Zavřelové v právní věci žalobců: **a) Hana Písaříková, b) Jiří Písařík, c) MR COMMUNICATIONS, s.r.o.**, se sídlem 28. října 767/12, Praha 1, **d) Bohemia Energy Holding B.V.**, se sídlem Prins Bernhardsplein 200, Amsterdam, Nizozemské království, všichni zastoupeni Mgr. Petrem Kuhnem, advokátem se sídlem 28. října 767/12, Praha 1, proti žalovaným: **1) předseda Nejvyššího soudu**, se sídlem Burešova 20, Brno, **2) Nejvyšší soud**, se sídlem Burešova 20, Brno, o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu spočívajícímu v tom, že ode dne 27. 8. 2025 je na webových stránkách Nejvyššího soudu www.nsoud.cz zveřejněná tisková zpráva s titulkem „*Nejvyšší soud definitivně potvrdil výsledek sporu o desetiprocentní podíl ve společnosti BOHEMLA ENERGY entity*“, o kasační stížnosti žalobců a) až d) proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2026, čj. 62 A 9/2026-175,

t a k t o :

- I.** Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 4. 2026, čj. 62 A 9/2026-175, **s e r u š í**.
- II.** Žaloba **s e o d m í t á**.
- III.** Žádný z účastníků řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] V tomto rozsudku se Nejvyšší správní soud poprvé ve své judikatuře zabýval tím, zda Nejvyšší soud nebo jeho předseda vystupuje při zveřejňování tiskových zpráv jako správní orgán. Dospěl k závěru, že nikoliv. Při vydávání tiskových zpráv totiž nedochází k autoritativnímu působení do právní sféry osob. Ochrany před případnou újmu způsobenou tiskovou zprávou je nutno se domáhat před civilními soudy.

[2] Žalobci a) a d) byli účastníky soudního řízení vedeného u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 27 Cdo 3435/2024. O výsledku soudního řízení byla na webových stránkách Nejvyššího

soudu dne 27. 8. 2025 zveřejněna tisková zpráva s titulkem *Nejvyšší soud definitivně potvrdil výsledek sporu o desetiprocentní podíl ve společnosti BOHEMLA ENERGY entity*, jejímž obsahem je následující text: *Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce Ing. J. P. v dlouholetém sporu o určení vlastnictví 10 % podílu v uvedené společnosti. Tímto rozhodnutím Nejvyšší soud definitivně potvrdil rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, podle kterého se stal vlastníkem sporného podílu ve společnosti BOHEMLA ENERGY entity již v roce 2014 T. B., a to přesto, že proces uzavření smlouvy proběhl relativně nestandardně.* Samotné rozhodnutí bylo vyvěšeno na úřední desce po dobu 15 dnů. Nyní je neanonymizované rozhodnutí dohledatelné v databázi „Rozhodnutí Nejvyššího soudu“.

[3] Vydání tiskové zprávy považují všichni žalobci za nezákonný zásah. Tisková zpráva má podle nich zavádějící, resp. klamavý obsah a je schopná ovlivnit ostatní soudce při rozhodování jiných probíhajících sporů, které žalobci vedou. V zásahové žalobě se proto domáhali, aby soud určil, že zveřejnění tiskové zprávy bylo nezákonným zásahem a aby krajský soud zakázal žalovaným pokračovat v jejím zveřejňování.

[4] Krajský soud žalobu odmítl. Vyložil, že žalovaní při zveřejňování tiskových zpráv týkajících se průběhu a výsledků rozhodovací činnosti nevystupují jako správní orgány ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. S ohledem na tuto skutečnost žalobu odmítl pro nesplnění podmínek řízení podle § 46 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. Žalobci primárně namítali zásah do osobnostních práv. Na jejich ochranu mohou uplatnit jiné (soukromoprávní) prostředky ochrany, než je zásahová žaloba.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření účastníků

[5] Žalobci a) až d) (stěžovatelé) se proti usnesení krajského soudu bránili kasační stížností. V ní namítali, že:

1. Žalovaní při zveřejnění tiskových zpráv vystupují jako správní orgány ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. Vydávání tiskových zpráv totiž spadá pod státní správu Nejvyššího soudu.
2. Nezákonný zásah se netýká pouze jejich osobnostních práv. Nezákonný zásah především ohrožuje jejich právo na nezávislé a nezáužaté rozhodování v souvisejících civilních sporech. Krajský soud ale tento aspekt pominul.
3. Krajský soud jim odepřel přístup ke spravedlnosti. Žalobci nemají žádné jiné prostředky, kterými by se mohli domáhat ochrany před takovýmto nezákonným zásahem.

[6] Žalovaní ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedli, že při zveřejňování tiskových zpráv nevystupují jako správní orgány. Tak by tomu mohlo být za předpokladu, že by se jednalo o rozhodování o poskytnutí informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Ze stejného důvodu se také žalovaní domnívají, že žalovaný č. 1 není pasivně legitimovaný. Žalovaní nesouhlasí ani s tím, že by zveřejnění tiskové zprávy mohlo mít jakýkoliv vliv na rozhodování soudců v souvisejících věcech. Jak je totiž obecně známo, soudci používají jako pramen práva samotná rozhodnutí Nejvyššího soudu, nikoliv tiskové zprávy. Žalovaní se ani nedomnívají, že by krajský soud stěžovatelům odepřel přístup ke spravedlnosti. Krajský soud stěžovatele pouze uvědomil o skutečnosti, že své nároky nemohou uplatňovat skrz správní soudy, ale musí použít jiné prostředky ochrany. Závěrem žalovaní navrhli, aby Nejvyšší správní soud stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[7] Stěžovatelé v replice zopakovali své přesvědčení, že žalovaní jsou správními orgány. Tiskové zprávy zveřejňuje na webových stránkách Nejvyššího soudu tiskový mluvčí. Ten se

pokračování

odpovídá předsedovi Nejvyššího soudu. Jedná se tedy o situaci podobnou jako ve věci, kterou Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 28. 8. 2008, čj. 2 Aps 4/2008-138. V něm Nejvyšší správní soud vyslovil, že v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, který žalobce spatřuje v jednání justiční stráže učiněném na základě pokynu předsedy soudu a v jeho mezích, je žalovaným předseda soudu jakožto správní orgán.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud má za to, že prvotní klíčovou otázkou v této věci je vůbec posoudit, jaké je postavení žalovaných při vydávání tiskové zprávy. Zda vůbec vystupují jako správní orgány ve smyslu § 4 odst. 1 soudního řádu správního. Soudy ve správním soudnictví mají totiž pravomoc rozhodovat o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem, pouze pokud jeho původce je správní orgán (§ 4 odst. 1 písm. c) soudního řádu správního). Pojem „správní orgán“ je legislativní zkratka zavedená v tomto ustanovení.

[9] Správní soudy se dosud otázkou, zda soud či jiný orgán veřejné moci vystupuje při vydávání tiskové zprávy jako správní orgán ve smyslu soudního řádu správního, nezabývaly. Obecnější otázkou, zda se lze proti újmě způsobené orgánem veřejné správy vydáním tiskové zprávy bránit zásahovou žalobou ve správním soudnictví, se dosud zabývaly pouze krajské soudy. Postavení žalovaných jako správních orgánů však nerozebíraly.

[10] Například Krajský soud v Brně rozhodl, že případná újma na dobré pověsti způsobená tiskovou zprávou vydanou Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže je otázkou, o které má jednat soud v občanském soudním řízení a nemůže jít o zásah ve smyslu § 82 soudního řádu správního (rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 4. 11. 2010, čj. 62 Af 46/2010-337). Obdobně Městský soud v Praze měl za to, že pokud by nastala situace, ve které by Národní památkový ústav mediálně informoval neobjektivně, tendenčně, zkresleně a žalobci vznikla v důsledku takového způsobu informování újma, jedná se o nárok, o němž rozhodují soudy v občanském soudním řízení (rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2014, čj. 11 A 181/2013-75).

III.a Obecná východiska

[11] Podle § 2 soudního řádu správního *ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmíněk stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.*

[12] Podle § 82 soudního řádu správního se může *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*

[13] Správní orgán pro potřeby soudního řádu správního definuje § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. Zákonná definice správního orgánu obsahuje tři prvky, a to (i) jedná se o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů uvedených v definici; (ii) tento orgán rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a (iii) rozhodování se děje v oblasti veřejné správy. Jen taková činnost, která splňuje všechny tři definiční prvky, může být předmětem přezkumu ve správním soudnictví (rozsudky NSS ze dne 21. 5. 2008, čj. 4 Ans 9/2007-197; nebo ze dne 19. 8. 2010, čj. 2 As 52/2010-59, bod 14).

[14] V nyní posuzované věci jsou stěžejní dvě posledně jmenovaná kritéria. Ostatně komentářová literatura trefně poznamenává, že první kritérium je vlastně nadbytečné: „První

podmínka, podle které je třeba, aby se jednalo „o orgán moci výkonné či jiný z typu orgánů v definici uvedených“, je ve skutečnosti splněna vždy, pokud dotyčný "orgán" rozhoduje o právech a povinnostech fyzických a právnických osob a zároveň se toto rozhodování děje v oblasti veřejné správy“ (Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, komentář k § 4, bod 17).

[15] Pokud jde o třetí kritérium, tak podle doktríny je pojem „veřejná správa“ velmi složité definovat. Velká část doktríny se pak uchyluje k tzv. negativní definici. Podle ní je veřejná správa souhrnem činností veřejných orgánů, „která svým obsahem není ani činností zákonodárnou ani soudní“ (Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 4. vyd. Praha: C.H.Beck, 2001, s. 3); či „souhrn státních činností, které nejsou zákonodárstvím, soudnictvím nebo vládou“ (Sládeček, V. Obecné správní právo. Praha: ASPI, 2005, s. 19-20). Pokud se již v doktríně podává pozitivní definice veřejné správy, tak se zaměřuje na souvislost s mocí výkonnou. Veřejná správa je činností podzákonnou či „prováděním zákonů“ (Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 4. vyd., s. 5). Judikatura správních soudů z této doktríny vychází a veřejnou správu definuje takto (rozsudek NSS, čj. 2 As 24/2010-53):

Správa společnosti, správa státu jako celku i jeho jednotlivých územních jednotek, jako složek územní organizace státu, tzn. správa veřejných záležitostí ve společnosti zorganizované ve stát, je projevem realizace výkonné moci ve státě, a to včetně specifického postavení tzv. veřejnoprávní samosprávné moci, přičemž se tato správa souhrnně označuje pojmem veřejná správa. Veřejná správa se tak člení na, resp. v sobě zahrnuje, jednak tzv. státní správu a jednak tzv. samosprávu (Průcha, P. Správní právo. Obecná část. 6. vyd. Brno: Masarykova univerzita a Doplněk, 2004, s. 46). Z podané definice, jakkoliv v ní lze spatřit prvky tautologie, je zřetelné, že jedním z definičních znaků veřejné správy je skutečnost, že jde o projev realizace výkonné moci ve státě.

[16] Z doktrinálního hlediska lze veřejnou správu rozdělit na správu vrchnostenskou a nevvrchnostenskou. V moderní společnosti nelze veřejnou správu kvalifikovat jen jako správu vrchnostenskou, protože její úkoly již vrchnostenskou správu daleko přesahují. Již Hoetzel upozornil, že správní úřady vyvíjejí i „rozsáhlou činnost nevvrchnostenskou: stavějí a provozují veřejné nemocnice, školy, zřizují a udržují veřejné komunikace atd.“ (Československé správní právo. Část všeobecná. 2. přepracované vydání. Praha: Melantrich, 1937, s. 13). Tato činnost veřejné správy se označuje také jako pečovatelská (ibid. s. 15). Právě tato činnost je odlišná od správy vrchnostenské i správy fiskální (správy státního majetku) a právě u ní vznikají největší pochybnosti o povaze právního úkonu (rozsudek NSS ze dne 19. 6. 2018, čj. 8 As 152/2016-47, bod 39).

[17] Nevvrchnostenskou správu tak nelze ztotožňovat jen se správou fiskální (v níž vykonavatel veřejné správy vystupuje jako vlastník, který podle vlastního uvážení nakládá se svým majetkem), nýbrž je nutno ji vnímat jako vnitřně členěnou množinu. To se pak projevuje i v rozšíření rejstříku prostředků, jimiž veřejná správa při svých činnostech v nevvrchnostenské doméně působí. Zatímco totiž výkon fiskální správy je omezen hranicemi soukromého práva, správa pečovatelská si právě pro svou rozmanitost žádá širokého rejstříku nástrojů, zahrnujícího jak prostředky soukromého práva, tak prostředky práva veřejného (usnesení zvláštního senátu podle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 21. 5. 2008, čj. Konf 31/2007-82).

[18] Vvrchnostenská a nevvrchnostenská správa se rozlišuje dle toho, zda stát (obec apod.) může adresátům jednostranně určovat, co je pro něj právem a co není (Hoetzel, J. Československé správní právo. Praha: Melantrich, 1937, s. 15). Vvrchnostenská správa, též výsostná, nařizovací, zásahová, je výrazem pro administrativně právní vztahy v činnosti veřejné správy, které se realizují právními formami veřejného práva (Hendrych, D. a kol. Právnický slovník. 3. vydání. C. H. Beck, 2009, *správa vrchnostenská*, dostupné v beck-online.cz). Vvrchnostenskou správu lze také charakterizovat jako jednostranné oprávnění autoritativně zasahovat zákonem svěřenými

pokračování

prostředky do právního postavení adresátů veřejné správy, případně deklarovat jejich práva a povinnosti. Naopak správu nevvrchnostenskou je možné charakterizovat jako činnost obdobnou té, kterou provozují soukromníci (Weyr, F. Funkce státní. In: Hácha, E. a kol. Slovník veřejného práva československého. Svazek I. Reprint původního vydání. Praha: Eurolex Bohemia, 2000, s. 700). Prostředky, kterými je nevvrchnostenská správa vykonávána, jsou soukromoprávní (usnesení zvláštního senátu podle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 30. 11. 2021, čj. Konf 17/2020-15, č. 4293/2022 Sb. NSS, bod 19). Obdobné dělení veřejné správy lze nalézt napříč doktrínou (např. Průcha, P. Správní právo: obecná část. 9. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2024, s. 214-229; Sládeček, V. Obecné správní právo. 4. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2025, s. 2-8). V rámci pečovatelské správy veřejná správa vykonává různorodé úkony a činnosti. Lze ji s maximálním zjednodušením chápat jako zajišťování veřejných potřeb nevvrchnostenskými nástroji (usnesení zvláštního senátu podle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 30. 6. 2026, čj. Konf 3/2026-31, bod 9).

[19] Judikatura správních soudů se již také věnovala druhému kritériu pro posouzení, zda jde o správní orgán. Kritérium rozhodování o právech a povinnostech nelze v kontextu zásahových žalob vnímat doslovně. Pravomoc soudů ve věci kontroly veřejné správy na úseku nezákonných zásahů nelze výlučně spojovat s vymezením správních orgánů jako těch subjektů, jež rozhodují o právech a povinnostech. Takové vymezení je potřebné pro pravomoc soudů ve věcech žalob proti rozhodnutím správních orgánů. Pokud však jde o jiné formy činnosti veřejné správy, vedlo by lpění na dikci jednoho zákonného ustanovení ke zcela nelogickým závěrům. Pojmovým znakem nezákonného zásahu je totiž právě skutečnost, že tu o rozhodnutí nejde (rozsudek NSS ze dne 12. 3. 2009, čj. 6 Aps 2/2007-134). Komentářová literatura pak v tomto duchu uvádí, že pravomoc správních soudů je dána i v případě, že má orgán moci výkonné či orgán územního samosprávného celku, jakož i fyzická nebo právnická osoba nebo jiný orgán, pravomoc autoritativně zasahovat do veřejných subjektivních práv a povinností fyzických a právnických osob, pokud tuto činnost realizuje při výkonu veřejné správy (Kühn, Z., Kocourek, T. a kol. *Soudní řád správní. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, komentář k § 4, bod 8). Určující tak je, zda má daná entita zákonem svěřenou kompetenci jednostranně a autoritativně působit do právní sféry osob.

[20] Toto druhé kritérium tedy míří na otázku, zda v konkrétní situaci jde o výkon vrchnostenské správy. Primárním účelem správního soudnictví je totiž ochrana veřejných subjektivních práv jednotlivců před zásahy veřejné (vrchnostenské) moci v oblasti veřejné správy (náleze Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17, bod 63).

[21] Nejvyšší správní soud například v rozsudku ze dne 8. 7. 2017, čj. 10 As 217/2016-65, zkoumal, zda Akreditační komise disponuje prostředky ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního, kterými by mohla zasáhnout do práv a povinností subjektů (bod 15). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud shledal, že Akreditační komise sice vykonávala činnost v oblasti veřejné správy, avšak zákon jí v této oblasti nesvěřoval žádná samostatná vrchnostenská oprávnění. Nenaplnila tak znaky správního orgánu, vůči kterému by mohla směřovat žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, či na ochranu proti nečinnosti (body 19-20 rozsudku). V jiné věci pro závěr, že nejde o vrchnostenskou správu, bylo rozhodující, že žalovaný nevydává autoritativní rozhodnutí, nerozhoduje jednostranně o právech a povinnostech a nemá ani jiné mocenské postavení (usnesení zvláštního senátu podle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 30. 11. 2021, čj. Konf 17/2020-15, bod 18).

[22] V rozsudku ze dne 31. 8. 2023, čj. 1 As 221/2022-36, Nejvyšší správní soud shledal, že znemožnění dálkového přístupu do katastru nemovitostí představuje veřejně-mocenské působení zasahující do veřejných subjektivních práv osob ve sféře veřejné správy založené § 55 odst. 3 katastrálního zákona ve spojení s § 12 odst. 1 vyhlášky o poskytování údajů z katastru.

Proto spadá do rozsahu přezkumné pravomoci správních soudů a lze se proti němu bránit zásahovou žalobou.

[23] V rozsudku ze dne 2. 11. 2023, čj. 3 Azs 193/2022-41, Nejvyšší správní soud nejdříve poznamenal, že charakter činnosti Správy uprchlických zařízení má především rysy nevrchnostenské správy. I přesto v určitých situacích může jednání Správy uprchlických zařízení představovat nezákonný zásah. Například podle § 134 odst. 1 písm. f) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, má správa povinnost zajištěnému cizinci na jeho žádost zajistit bez zbytečného odkladu rozmluvu s policií v zařízení za účelem podání žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud zaměstnanci Správy uprchlických zařízení nezajistí kontakt zajištěného cizince s příslušníky Policie České republiky za účelem podání žádosti o mezinárodní ochranu půjde o nezákonný zásah. Předmětem žaloby bylo právě, že správa žalobci tento kontakt s policií neumožnila. Stěžejní tak bylo, že Správa uprchlických zařízení měla zákonnou povinnost (kompetenci) něco udělat a tato kompetence a nesplnění této povinnosti by mělo zřejmý vliv na veřejná subjektivní práva žalobce.

[24] V jiném rozsudku Nejvyšší správní soud dovodil, že pokud kraj nezajišťuje dopravní obslužnost v rozsahu odpovídající definici v § 2 zákona č. 194/2010 Sb., o veřejných službách v přepravě cestujících, může se proti tomu dotčená obec, nucená činnost kraje nahrazovat, bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem (rozsudek NSS ze dne 31. 5. 2023, čj. 6 As 285/2022-83). Zařazení dopravní obslužnosti do oblasti pečovatelské veřejné správy samo o sobě totiž neznamená, že nemůže jít současně (či v některých aspektech) o správu vrchnostenskou. Přitom dle § 3 odst. 2 citovaného zákona má kraj povinnost dopravní obslužnost kraje zajišťovat. Při plánování dopravní obslužnosti kraj autoritativně stanovuje její rozsah. Tato fáze je bezesporu výkonem vrchnostenské veřejné správy (bod 48 rozsudku). Do právní sféry osoby lze tak negativně zasáhnout i nečinností, tedy nesplněním zákonných povinností. I to je jednostranné a autoritativní, a tedy vrchnostenské působení veřejné správy.

[25] Obdobné závěry Nejvyšší správní soud potvrdil pro zajišťování dostupnosti sociálních služeb v rozsudku ze dne 9. 5. 2019, čj. 3 Ads 151/2016-117, který navazoval na nález Ústavního soudu ze dne 23. 1. 2018, sp. zn. I. ÚS 2637/17. Ústavní soud zde dovodil, že zajišťování dostupnosti těchto služeb je výkonem vrchnostenské veřejné správy ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (body 63-64 nálezu, shodně rozsudek NSS, čj. 6 As 285/2022-83, bod 53), proti kterému se lze bránit zásahovou žalobou. Ústavní soud totiž shledal, že kraj má z § 95 písm. g) ve spojení s § 38 zákona o sociálních službách povinnost zajišťovat, aby oprávněným osobám na jeho území, které se nacházejí v nepříznivé sociální situaci, byly dostupné vhodné služby sociální péče. A tato povinnost odpovídá veřejnému subjektivnímu právu dotčených oprávněných osob, včetně osob se zdravotním postižením, na zajišťování takové pomoci, tedy na zajišťování dostupnosti vhodných služeb sociální péče (bod 50 nálezu).

[26] Z této judikatury tak lze dovodit, že při posuzování, zda je splněno druhé kritérium správního orgánu, není stěžejní, zda jde v širším kontextu o nevrchnostenskou veřejnou správu. I v rámci ní může být výsek činnosti, kde daná entita bude mít veřejnoprávní kompetenci jednostranně a autoritativně, tedy vrchnostensky zasahovat (ať již konáním nebo nekonáním) do veřejného subjektivního práva osob. Při posuzování druhého kritéria je tedy klíčové, zda daná entita má ohledně namítaných skutečností zákonem stanovenou veřejnoprávní kompetenci jednostranně a autoritativně zasahovat do práv a povinností osob. Pokud ano, je tato druhá podmínka pro posouzení, zda v dané situaci entita vystupovala jako správní orgán, splněna.

[27] Lze tedy shrnout, že třetí kritérium definice správního orgánu v § 4 odst. 1 soudního řádu správního rozlišuje, zda se vůbec pohybujeme v oblasti veřejné správy, či zda jde o oblast jinou, tedy buď jinou veřejnou moc (soudní, zákonodárnou) nebo o vztahy čistě soukromoprávní mezi

pokračování

soukromými osobami. Druhé kritérium poté rozlišuje, zda jde v konkrétním případě o mocenské, vrchnostenské působení, kde se zasahuje jednostranně a autoritativně do právní sféry osob.

[28] Na základě těchto východisek Nejvyšší správní soud posoudil, zda Nejvyšší soud nebo jeho předseda vystupují při vydání tiskové zprávy jako správní orgány ve smyslu zákonné definice.

III.b Aplikace na projednávaný případ

[29] Úkolem státní správy soudů je podle § 118 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích) *vytvářet soudům podmínky k řádnému výkonu soudnictví, zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů soudům svěřených.*

[30] Předseda Nejvyššího soudu vykonává státní správu tím, že: *a) zajišťuje chod soudu po stránce personální a organizační, zejména tím, že zajišťuje řádné obsazení Nejvyššího soudu soudci, asistenty soudců, odbornými a dalšími zaměstnanci a vyřizuje personální věci soudců, b) dbá o odbornost soudců a vytváří podmínky pro její zvyšování, c) pečuje o zvyšování odborné úrovně asistentů soudců a ostatních zaměstnanců působících u Nejvyššího soudu, d) dohlíží na řádný chod soudních kanceláří, e) zajišťuje poskytování informací soudem podle zvláštního právního předpisu, f) kontroluje činnost ředitele správy Nejvyššího soudu, g) zajišťuje bezpečnost Nejvyššího soudu a úkoly krizového řízení, h) plní další úkoly, stanoví-li tak tento zákon nebo zvláštní právní předpisy (§ 124 odst. 1 zákona o soudech a soudcích).*

[31] Podle § 121 odst. 1 a 2 zákona o soudech a soudcích *předseda Nejvyššího soudu a předsedové vrchních, krajských a okresních soudů vykonávají státní správu soudů v rozsahu stanoveném tímto zákonem a místopředsedové Nejvyššího soudu a místopředsedové vrchních soudů vykonávají státní správu těchto soudů v rozsahu určeném jejich předsedou.* Předseda Nejvyššího soudu pak může *při zachování vlastní odpovědnosti pověřit jednotlivými úkoly státní správy s jejich souhlasem předsedy senátu a ostatní soudce příslušného soudu (§ 121 odst. 5 zákona o soudech a soudcích).*

[32] Předseda Nejvyššího soudu vydal v souladu s § 120 odst. 2 a § 124 odst. 1 až 4 zákona o soudech a soudcích Organizační řád Nejvyššího soudu sp. zn. S 286/2019, ve kterém v § 29 vymezil, že tiskový mluvčí, spadající pod úsek předsedy, zejména *a) provádí expertní konzultační činnost v oblasti mediální strategie soudu, zajišťuje informační, publicistické a tiskové vztahy k veřejnosti a hromadným sdělovacím prostředkům, b) monitoruje názory a připomínky k činnosti soudu v médiích, c) zajišťuje vizuální a obsahovou náplň profilových stránek soudu na sociálních sítích, odpovídá za jejich editaci a průběžnou aktualizaci; zajišťuje zveřejňování informací na sociálních sítích, zajišťuje jejich žalobování, d) organizuje a realizuje tiskové konference soudu a akce pro veřejnost, e) shromažďuje podklady pro veřejnou prezentaci činnosti soudu, f) připravuje, vytváří a šíří materiály prezentující soud a jeho aktivity dovnitř soudu i navenek (zejména ročenku soudu), g) zajišťuje pořizování fotografií a videí k akcím soudu a stará se o jejich ukládání a shromažďování, h) pravidelně informuje o mediálních kauzách v měsíčních přehledech, i) poskytuje podporu při organizaci a realizaci soudem pořádaných akcí, j) podílí se na zajišťování propagačních materiálů a poskytování organizační podpory k interním akcím soudu, k) zajišťuje a provádí exkurze v budově soudu.*

[33] Nejvyšší soud je vrcholný soudní orgán ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení (§ 14 odst. 1 zákona o soudech a soudcích a čl. 92 Ústavy České republiky).

[34] Nejvyšší správní soud se nejdříve zabýval otázkou, zda správním orgánem v nynější věci byl Nejvyšší soud a poté, zda jím byl předseda Nejvyššího soudu.

III.b.1 Nejvyšší soud

[35] Z uvedeného rozdělení kompetencí vyplývá, že právní předpisy, nejen že nesvěřují Nejvyššímu soudu explicitní pravomoc rozhodovat o právech a povinnostech právnických a fyzických osob či do nich jinak zasahovat v oblasti veřejné správy, ale dokonce mu nesvěřují ani takové kompetence, které by bylo možné pod výkon veřejné správy zahrnout. Zákon o soudech a soudcích naopak výslovně svěruje kompetence na úseku veřejné (konkrétně státní) správy Nejvyššího soudu Ministerstvu spravedlnosti a předsedovi Nejvyššího soudu. Závěr krajského soudu, že Nejvyšší soud v projednávané věci nevystupoval jako správní orgán, je proto správný.

[36] Tomu ostatně přisvědčuje i komentářová literatura. Podle té § 119 zákona o soudech a soudcích zakotvuje organizační rámec státní správy soudů a vyjmenovává subjekty, které se na státní správě soudů podílejí. Ústřední orgán státní správy je Ministerstvo spravedlnosti. Předsedové soudů, včetně předsedy Nejvyššího soudu, pak *vykonávají státní správu soudů v rozsahu stanoveném zákonem o soudech a soudcích, neboť ta je omezena působností Ministerstva spravedlnosti coby ústředního orgánu státní správy soudů, jakož i skutečností, že i jiný zákon (lex posterior) by mohl stanovit jiný rozsah jimi vykonávané státní správy soudů* (Zemanová, D. *Zákon o soudech a soudcích*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 203 a Grygar, J. *Zákon o soudech a soudcích. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR). Tomuto odpovídá i zákonná definice Nejvyššího soudu, dle které je vrcholným *soudním* orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů v občanském soudním řízení a v trestním řízení (§ 14 odst. 1 zákona o soudech a soudcích a čl. 92 Ústavy). Nikoliv tedy orgánem veřejné správy.

[37] S krajským soudem lze také souhlasit v tom, že Nejvyšší soud nevystupoval jako správní orgán ani z titulu povinného subjektu ve smyslu § 2 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Nejvyšší správní soud sice ve své judikatuře dovedl, že zveřejňování anonymizovaných znění rozhodnutí správních soudů v databázi na internetových stránkách představuje výkon veřejné správy (konkrétně poskytování informací) a žalovaným je v takovém případě povinný subjekt, tj. soud (rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2019, čj. 9 As 429/2018-35). V nyní posuzované věci se ale o takový případ nejedná.

[38] Někteří ze stěžovatelů byli účastníky soudního řízení vedeného u Nejvyššího soudu pod sp. zn. 27 Cdo 3435/2024. O výsledku soudního řízení byla na webových stránkách Nejvyššího soudu zveřejněna tisková zpráva a rozhodnutí bylo vyvěšené na úřední desce po dobu 15 dnů. Nyní je neanonymizované rozhodnutí dohledatelné v databázi „Rozhodnutí Nejvyššího soudu“. Stěžovatelé ovšem nespatřují nezákonný zásah ve zveřejnění samotného rozhodnutí nebo svých osobních údajů. Za nezákonný zásah považují vydání tiskové zprávy s klamavým obsahem. Vydávání tiskových zpráv ale nelze považovat za poskytování informací ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.

[39] Zveřejnění rozsudku jako celku je opřeno o § 5 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle něhož povinný subjekt může zveřejňovat nad rámec informací uvedených v § 5 odst. 1 i další informace. Zveřejňování soudních rozsudků je pak *a contrario* založeno na § 11 odst. 4 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím. Poskytování rozsudků na žádost podle zákona o svobodném přístupu k informacím je tedy povinností soudů. Jejich zveřejňování z vlastní iniciativy sice není povinné, ale je vhodné z důvodu sjednocování rozhodovací praxe soudů, a také z důvodu veřejné kontrolovatelnosti konání spravedlnosti (rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2019, čj. 9 As 429/2018-35, bod 13). K obdobnému závěru dospěl i Ústavní soud v nálezu ze dne 30. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10, č. 123/2010 Sb., ve kterém odůvodnil přínosnost zveřejňování pravomocných i nepravomocných rozsudků.

[40] Stěžejním rozdílem je, že soudní rozhodnutí, jako výsledek rozhodovací činnosti soudů, jsou existující informací. Podle § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím

pokračování

se povinnost poskytovat informace netýká vytváření nových informací. Prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím se nelze domáhat poskytnutí neexistujících informací nebo vytváření nových informací (rozsudek NSS ze dne 8. 10. 2015, čj. 5 As 24/2015-36).

[41] Je obecně známou skutečností, že tiskové zprávy bývají vytvářeny *ad hoc*, na základě aktuálně vyvstálé potřeby. Mohou sice mít za cíl informovat veřejnost o rozhodovací činnosti soudu nebo o jeho postojích. Tato skutečnost ale nemůže mít za následek, že by se jednalo o informaci ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Zatímco rozhodnutí, jakožto výsledek rozhodovací činnosti soudů, je existující informací, tiskové zprávy se ke každému soudnímu rozhodnutí nebo vedenému řízení nevydávají. Rozhodnutí ve skončené věci lze tedy prostřednictvím žádosti o poskytnutí informace úspěšně požadovat. Nelze však požadovat poskytnutí tiskové zprávy, která dosud neexistuje. Zveřejnění tiskové zprávy tedy není zveřejněním již existující informace, které by se jinak jednotlivci mohli domáhat skrze žádost podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Zákon o svobodném přístupu k informacím by se mohl vztahovat případně až na poskytnutí již jednou v minulosti vydané tiskové zprávy. To však není tento případ.

[42] Následně se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda jako správní orgán vystupoval předseda Nejvyššího soudu.

III.b.2 Předseda Nejvyššího soudu

[43] Stěžovatelé svůj závěr o tom, že předseda Nejvyššího soudu vystupoval při zveřejnění tiskové zprávy jako správní orgán, opírají o § 123 odst. 1 písm. m) a také o § 124 odst. 1 písm. a) a e) zákona o soudech a soudcích. Následně odkazují na § 29 odst. 1 písm. a) a h) Organizačního řádu Nejvyššího soudu.

[44] Jak Nejvyšší správní soud vyložil výše, ústředním orgánem státní správy soudů je Ministerstvo spravedlnosti. To vykonává státní správu Nejvyššího soudu prostřednictvím jeho předsedy (§ 120 odst. 2 zákona o soudech a soudcích). Předseda Nejvyššího soudu nadto vykonává státní správu Nejvyššího soudu sám v rozsahu vymezeném v § 124 odst. 1 zákona o soudech a soudcích. Cílem státní správy Nejvyššího soudu je vytvořit podmínky k řádnému výkonu soudnictví zejména po stránce personální, organizační, hospodářské, finanční a výchovné, a dohlížet způsobem a v mezích tímto zákonem stanovených na řádné plnění úkolů mu svěřených (§ 118 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). To, že předseda soudu v některých situacích vystupuje jako správní orgán, je zřejmé i z judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2008, čj. 2 Aps 4/2008-138, úkony justiční stráže).

[45] Právní úprava obsažená v § 123 odst. 1 písm. m) zákona o soudech a soudcích ukládá Ministerstvu spravedlnosti, aby vykonávalo státní správu tím, že organizuje, řídí a kontroluje zveřejňování soudních rozhodnutí. Tato kompetence se však týká pouze zveřejňování soudních rozhodnutí. Tisková zpráva není soudním rozhodnutím. Nyní projednávaná činnost tak nespadá pod státní správu soudu vykonávanou Ministerstvem spravedlnosti prostřednictvím předsedy Nejvyššího soudu podle § 123 odst. 1 písm. m) zákona o soudech a soudcích.

[46] Podle § 124 zákona o soudech a soudcích předseda Nejvyššího soudu zajišťuje chod soudu po stránce personální a organizační, zejména tím, že zajišťuje řádné obsazení Nejvyššího soudu soudci, asistenty soudců, odbornými a dalšími zaměstnanci a vyřizuje personální věci soudců (písm. a), a zajišťuje poskytování informací soudem podle zvláštního právního předpisu (písm. e). S ohledem na široké vymezení činností se Nejvyšší správní soud zabýval tím, zda je možné pod tyto kompetence podřadit i vydávání tiskových zpráv.

[47] Zveřejňování tiskových zpráv na webových stránkách v první řadě nesouvisí s personální činností. Předseda Nejvyššího soudu zajišťuje, aby Nejvyšší soud disponoval soudci, asistenty a dalšími zaměstnanci a byl organizovaný tak, aby byl schopný dostát svého poslání, kterým je poskytování ochrany právům (čl. 90 Ústavy). Jako příklady lze uvést jmenování a odvolávání asistentů soudců nebo uzavírání pracovněprávních smluv.

[48] Jak pak Nejvyšší správní soud již vyložil v bodech [37] až [41] tohoto rozsudku, zveřejňování tiskových zpráv nespadá pod poskytování informací ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Vydání tiskové zprávy proto nelze považovat ani za činnost předsedy Nejvyššího soudu spočívající v zajišťování poskytování informací podle zvláštního právního předpisu (§ 124 odst. 1 písm. e) zákona o soudech a soudcích). Tato činnost se totiž váže výlučně k poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím a není možné ji vykládat extenzivně. Nadto by v případě, že by se jednalo o poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, byl žalovaným Nejvyšší soud jakožto povinný subjekt, nikoliv jeho předseda.

[49] Se stěžovateli ale Nejvyšší správní soud souhlasí v tom, že zveřejňování tiskových zpráv spadá pod organizační činnost předsedy Nejvyššího soudu. Žádný z právních předpisů sice předsedovi výslovně neukládá, aby tiskové zprávy vydával. V moderní, informační společnosti je ale běžné, že orgány veřejné moci informují o své činnosti. Nejedná se o činnost, kterou by tyto orgány, či snad jednotlivé osoby v nich působící, konaly soukromě z vlastní iniciativy, mimo své pracovní úkoly. Informování veřejnosti o činnosti orgánů veřejné moci se děje ve veřejném zájmu. To platí i pro informování o přijatých soudních rozhodnutích. Jak vyložil Ústavní soud, veřejná diskuse o věci řešené i nepravomocnými rozhodnutími může přispět k nezávislému a nestrannému rozhodování, neboť například někdy může odhalit existenci nepřípustných vlivů na soudcovské rozhodování (nálezní ÚS sp. zn. Pl. ÚS 2/10, bod 43). Tiskové zprávy pak dosažení tohoto cíle napomáhají tak, že ke zveřejněným rozhodnutím přivádí pozornost široké veřejnosti.

[50] Za tímto účelem si předseda Nejvyššího soudu v Organizačním řádu Nejvyššího soudu v rámci své organizační pravomoci vytvořil pozici tiskového mluvčího. Skrze něj Nejvyšší soud informuje veřejnost, primárně pomocí tiskových zpráv, o své činnosti. Vydávání tiskových zpráv je informačním úkonem vykonávaným v rámci nevrchnostenské správy s cílem vytvořit řádné podmínky pro výkon soudnictví (§ 118 odst. 1 zákona o soudech a soudcích). Nicméně tato skutečnost sama o sobě neznamená, že jsou kumulativně splněné všechny definiční prvky správního orgánu (viz bod [13] tohoto rozsudku).

[51] Zatímco třetí prvek splněný je, je otázkou, zda zákon předsedovi Nejvyššího soudu svěřuje pravomoc jednostranně, autoritativně zasahovat do veřejných práv a povinností osob. Předseda soudu v některých situacích pravomocí autoritativně působit do právní sféry osob disponuje. Je tomu tak například při zajišťování bezpečnosti soudu prostřednictvím justiční stráže (rozsudek NSS ze dne 28. 8. 2008, čj. 2 Aps 4/2008-138). V nyní projednávané věci tomu tak ale není.

[52] Předseda Nejvyššího soudu sice při vydání tiskové zprávy vykonával činnost v oblasti veřejné správy (konkrétně informační činnost v rámci nevrchnostenské správy), ale zákon o soudech a soudcích ani jiný předpis mu za tímto účelem nesvěřil žádná samostatná vrchnostenská oprávnění, která by mu umožňovala jednostranně a autoritativně působit do právní sféry osob. Vydání tiskové zprávy zpravidla navazuje na rozhodovací činnost soudu a má za cíl informovat veřejnost o tom, jak bylo ve věci rozhodnuto. Jedná se tedy o sdělení, které není zacílené vůči konkrétnímu subjektu či subjektům, nýbrž na širokou veřejnost, jak laickou, tak odbornou. Tisková zpráva nemá za cíl, jakkoliv zasáhnout do práv a povinností svých adresátů. Její funkce je informativní. I kdyby tisková zpráva do práv některé osoby zasáhla, nejde o působení

pokračování

autoritativní, tedy vrchnostenské. Případná povaha zásahu do práv není veřejnoprávní (srovnej usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 12. 10. 2004, čj. 5 As 11/2003-50).

[53] Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené přisvědčuje krajskému soudu v tom, že ani předseda Nejvyššího soudu nevystupoval jako správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. Z výše uvedeného totiž jednoznačně vyplývá, že předseda Nejvyššího soudu vydáním tiskové zprávy nebyl oprávněný jednostranně a autoritativně zasahovat do práv a povinností subjektů v oblasti veřejné správy. O právech a povinnostech bylo rozhodnuto v soudním řízení; předseda Nejvyššího soudu o této skutečnosti pouze v rámci výkonu nevvrchnostenské správy informoval veřejnost. Nenaplnil tím pádem druhý znak správního orgánu, vůči kterému by mohla směřovat žaloba na ochranu před nezákonným zásahem.

[54] Správní soudy mohou v řízení o zásahové žalobě poskytovat ochranu tomu, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením *správního orgánu*. Krajský soud proto postupoval správně, pokud odmítl žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení spočívající v tom, že Nejvyšší soud ani jeho předseda nevystupovali jako správní orgány.

III.c Nedošlo k odeprání spravedlnosti, ale ke špatnému poučení

[55] Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem i v tom, že proti vydání tiskové zprávy soudem se stěžovatelé obecně mohou domáhat ochrany soukromoprávními prostředky.

[56] Z judikatury, na kterou stěžovatelé poukazují, nevyplývá, že by se svých nároků před civilními soudy nemohli domáhat. V usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2021, čj. 23 Cdo 2170/2021-128, se žalobkyně domáhala, aby byla žalované uložena povinnost zdržet se protiprávního jednání prostřednictvím vyhlášeného výběrového řízení pro přiděl spektra kmitočtů. Brojila tedy proti činnosti žalované v postavení státního orgánu provádějícího výběrové řízení za účelem udělení práv. Výsledkem tohoto řízení je (zásadně) vydání (správního) rozhodnutí o udělení přidělu rádiových kmitočtů (bod 33 usnesení). Šlo tedy o výkon vrchnostenské správy. Jak však Nejvyšší správní soud vyložil výše, v nyní projednávané věci ani Nejvyšší soud ani jeho předseda nevystupovali jako správní orgány realizující svou pravomoc autoritativně zasahovat do práv a povinností subjektů v oblasti veřejné správy. Z totožného důvodu pak není případný ani odkaz na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2013, sp. zn. 30 Cdo 3279/2012. I v něm byl namítaný úkon orgánu veřejné moci (policisté odebrali či pokusili se odebrat vzorky slin z dutiny ústní) autoritativním zásahem do práv žalobce provedeným podle zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky.

[57] Naopak lze odkázat na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 12. 2021, čj. 30 Cdo 2116/2021-318, v němž Nejvyšší soud shledal pravomoc civilních soudů rozhodnout o případné újmě způsobené vydáním tiskové zprávy Radou pro rozhlasové a televizní vysílání, tedy subjektem veřejné správy.

[58] Nejvyšší správní soud nepominul argumentaci stěžovatelů, že v civilním řízení se nemohou domáhat uložení povinnosti odstranit tiskovou zprávu z webových stránek Nejvyššího soudu. Nicméně otázka případných nároků (jakým způsobem lze docílit například právě ukončení případného trvajícího zásahu), či podle jakého zákona se lze nároků domáhat, jsou otázky pro civilní soudy. Nejvyššímu správnímu soudu nepřísluší se k nim vyjadřovat. I kdyby byla pravda, jak tvrdí stěžovatelé, že civilní soudy by jejich nárok na ukončení zásahu neprojednali, nemůže to založit působnost soudů ve správním soudnictví.

[59] Důvodná pak není ani námitka stěžovatelů, že krajský soud pominul jimi tvrzený zásah do veřejného subjektivního práva na spravedlivý proces. Ten měl spočívat v tom, že zavádějící titulek tiskové zprávy může ovlivnit soudce při rozhodování dalších sporů, které stěžovatelé vedou. Krajský soud odmítl žalobu podle § 46 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení spočívající v tom, že Nejvyšší soud ani jeho předseda nevystupovali jako správní orgány. Fakticky ji tedy odmítl proto, že s ohledem na povahu původců se nemohlo jednat o zásah ve smyslu § 82 soudního řádu správního. Za takové situace krajskému soudu nelze klást k tíži, že se blíže nezabýval otázkou existence veřejného subjektivního práva. Bylo by to nadbytečné.

[60] Krajský soud nicméně pochybil, pokud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního, a nikoliv podle § 46 odst. 2 soudního řádu správního. Podle § 46 odst. 2 soudního řádu správního *Soud návrh odmítne také tehdy, domáhá-li se navrhovatel rozhodnutí ve sporu nebo v jiné právní věci, o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, anebo domáhá-li se návrhem přezkoumání rozhodnutí, jímž správní orgán rozhodl v mezích své zákonné pravomoci v soukromoprávní věci. V usnesení o odmítnutí návrhu musí být navrhovatel poučen o tom, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu a ke kterému věcně příslušnému soudu.*

[61] Z judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že důvod podle § 46 odst. 2 soudního řádu správního má přednost před ostatními důvody pro odmítnutí žaloby. Zachování časových účinků podání návrhu ke správnímu soudu je totiž spojeno toliko s odmítnutím návrhu podle tohoto ustanovení (rozsudek NSS ze dne 26. 2. 2009, čj. 4 Ads 127/2008-73). Pokud krajský soud odmítne žalobu podle § 46 odst. 1 soudního řádu správního, ač byl dán důvod k jejímu odmítnutí podle § 46 odst. 2 soudního řádu správního, rozhodne Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti proti takovému usnesení krajského soudu tak, že napadené usnesení krajského soudu zruší, a sám žalobu podle § 110 odst. 1 části první věty za středníkem ve spojení s § 46 odst. 2 soudního řádu správního odmítne a zároveň poučí žalobce o možnosti podat v příslušné lhůtě žalobu u věcně příslušného soudu v občanském soudním řízení (rozsudek NSS ze dne 12. 4. 2013, čj. 5 As 70/2011-111).

[62] Nejvyšší správní soud má za to, že takto je třeba postupovat i v tomto řízení.

[63] Krajský soud dospěl k závěru, se kterým se Nejvyšší správní soud ztotožnil, že pro projednání žaloby ve správním soudnictví nejsou splněny podmínky řízení, neboť žalovaní nevystupovali jako správní orgány. Stěžovatelé se žalobou domáhají ochrany před zásahy do svých práv, které jsou soukromoprávní povahy. Jak Nejvyšší správní soud vyslovil již výše, přesná kvalifikace požadavků stěžovatelů, zda jde o nároky podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) nebo jiných soukromoprávních předpisů, není otázkou, ke které má Nejvyšší správní soud kompetenci se vyjádřit. V každém případě však ochranu poskytují případně soudy v občanském soudním řízení. Proto je třeba žalobu odmítnout podle speciálního ustanovení § 46 odst. 2 soudního řádu správního.

IV. Závěr a náklady řízení

[64] Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky důvodnými. Shledal však jinou vadu usnesení krajského soudu, ke které musel přihlédnout z úřední povinnosti. Usnesení krajského soudu tedy zrušil podle § 110 odst. 1 soudního řádu správního. Zároveň o žalobě sám rozhodl tak, že ji podle § 110 odst. 1 části první věty za středníkem ve spojení s § 46 odst. 2 soudního řádu správního odmítl.

pokračování

[65] Stěžovatelé se žalobou domáhají ochrany proti tvrzenému zásahu do svých práv, jehož projednání nenáleží správním soudům. Posouzení právní povahy uplatněných nároků, stejně jako určení konkrétního prostředku ochrany v občanském soudním řízení, přísluší soudům rozhodujícím v občanském soudním řízení. Nejvyššímu správnímu soudu proto nepřísluší předjímat, jaký právní základ mohou případné nároky stěžovatelů mít. Podstatné je pouze to, že ochrany se mohou domáhat v občanském soudním řízení, a je proto dán důvod odmítnutí žaloby podle § 46 odst. 2 soudního řádu správního.

[66] Dle uvedeného ustanovení musí být navrhovatel poučen o možnosti podat žalobu v téže věci k věcně příslušnému soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Dojde-li žaloba v téže věci příslušnému soudu v občanském soudním řízení do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku, platí podle § 82 odst. 3 občanského soudního řádu, že řízení bylo zahájeno již dnem, kdy odmítnutá žaloba došla správnímu soudu. Nejvyšší správní soud pro úplnost stěžovatele upozorňuje, že pokud budou uplatňovat své nároky podle zákona č. 82/1998 Sb., tak to v první fázi musí učinit u úřadu uvedeného v § 6 tohoto zákona.

[67] O nároku na náhradu nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 3 soudního řádu správního. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Žalobci mohou do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku podat žalobu v téže věci k věcně příslušnému soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Dojde-li žaloba v uvedené lhůtě tomuto soudu, platí podle § 82 odst. 3 občanského soudního řádu, že řízení bylo zahájeno již dnem, kdy byla v této věci podána žaloba u správního soudu.

V Brně 3. září 2026

L. S.

Tomáš Foltas v. r.
předseda senátu